

Kirkeblad

for Løgumkloster Sogn

33

december 2020 - januar - februar - marts 2021

Indholdsfortegnelse

Altrene	2
Lille mosaik om kirke og Gudstjeneste	9
Kirken 2020 - Corona	10
Sorggruppe	13
Menighedsrådsvalg	14
Julehilsen fra redaktionen	15
Kong Frederik IX's klokkespil	16
Grøn kirke	18
Læsekreds	18
Bikers med jordbærhuer	19
Koncerter	20
Juleaftensgudstjenester	21
Træfældning på kirkegården	22
Konfirmander	23
Klosteraftner	24
Kirkelige handlinger	25
Udstilling i Dormitoriet	26
Filmaften	27
Dansk-tysk sommerfest	28
Bibelmeditation	28
Babysamlesang	29
Menighedsplejen	29
Adresseliste	30
Gudstjenesteliste	31
Kalender	32

Altrene

især sidealtrene, i middelalderens Løgum klosterkirke

Tekst Niels T. Sterum & fotos Povl Søndergaard

I alle cistercienserkirker, også i Løgum, var der i middelalderen et større antal altre foruden højaltret. Højaltrets første udformning er ukendt, men omkr. år 1325, da kirkebyggeriet var afsluttet, fik højaltret en fornem udskåret og bemalt forside med motiver fra Jomfru Marias liv (se Kirkeblad nr. 32). Sandsynligvis var det samtidige relikvieskab (se

Kirkeblad nr. 31) opstillet på alterbordet som en tidlig form for en trefløjet altertavle. Skabet har i givet fald stået på et fodstykke, sådan at fløjene kunne bevæges uden at slæbe på bordpladen. Alterbord og skab har sammen været af imponerende størrelse med højde mindst 289 cm og bredde 267 cm. Højaltret var i Løgum, som i alle andre cistercienserkirker, indviet til Jomfru Maria. I 1324 nævnes *Jomfru Marias alter*, og i 1510 omtales *Vor Frue alter*.

*Højaltret ca. 1325.
Rekonstruktion NTS
2010.
Fotos Helge Krempin.*

Der er kendskab til to altre, som er forsvundet fra kirken. En middelalderlig altertavle er beskrevet i 1776 som »... meget fiint i Træ udarbejdet og ziiret med Løv-Værk og Pyramider, som var ægte forgyldt, dog beskadiget. Paa Altertavlens Fløj Døre var nogle Helgenes Billeder mahlede, men til Deels beskadigede og ukiendelige...«. På den ene fløj var malet Skt. Bernhard, Skt. Laurentius, Skt. Nicolaus og en ubestemmelig »Quinde Helgen«, på den anden Skt. Margaretha, Skt. Morten, Skt. Stefan og Skt. Benedikt. Denne tavle, hvis træ blev solgt i 1800 for 18 mark, hørte antageligt til kirkenes højalter, idet solget skete efter anskaffelse af en ny højaltertavle i 1799 (se Kirkeblad nr. 28). Et sidealter viet til Skt. Maria Magdalena er nævnt i en kilde fra 1345.

Baggrunden for sidealtrene var, at hver præsteviet munk skulle have sit eget alter, hvor han kunne forrette private messer. Der er eksempler fra udenlandske cistercienserkirker på endog meget høje

antal sidealtre. En fortegnelse fra år 1614 fra Eberbach (Hessen) meddeler, at klosterkirken her havde mere end 34 altre. Da inventar fra klosterkirken i Heisterbach (Nordrhein-Westfalen) kom på auktion i 1804, var der nævnt 15 alteropsatser i auktionkataloget. Opgørelser fra årene 1648 og 1732 viser, at klosterkirken i Doberan (Mecklenburg) havde 15 altre i alt, og endnu i 1808 havde de fleste altre dér de middelalderlige opsatser i behold.

Hvorledes sidealtrenes forhold var i Løgum, ved man ikke nøjagtigt. Men nogle antydninger kan dog findes. Kirkens syv kapeller indikerer syv sidealtre. I to kapeller er bevaret en *piscina* (udslagskumme til bortskaffelse af indviet vand), som dokumenterer faktisk afholdelse af messer. *Piscinaerne* findes i nordøstkapellet og nordvestkapellet. I sakristiets sydvæg findes syv nicher, som måske var beregnet til opbevaring af syv sæt messeudstyr.

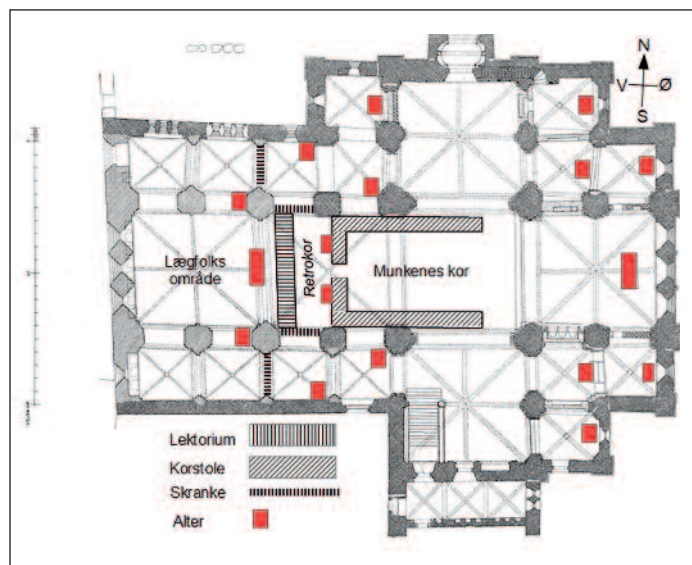
Syv bevarede træskårne figurer stammer antagelig fra si-

dealtre svarende i antal til de syv kapeller, dog uden at man behøver at antage figurerne tilknyttet kapellerne, idet andre sidealtre må formodes at have været til stede i kirken, bl.a. i sideskibene. Figurerne kan også stamme fra altre i klosterbygningerne.

Alle syv figurer er skåret i egetræ. Og alle viser spor fra fremstillingsprocessen. I issen på en halvferdig figur blev der boret et hul, hvori der blev fastgjort en trætap, der tjente som håndtag under den videre bearbejdning.

Billedskærer ved træfigur opspændt i arbejdsbænk. Træsnit omkr. 1500 af Hans Burgkmair. Wikimedia

Placering af altre. Rekonstruktion. NTS del.

Opspændt i en arbejdsbænk færdiggjorde først billedskæreren og derefter maleren arbejdet. Til sidst blev håndtaget savet af, og hullet var dermed lukket. I flere tilfælde er den efterladte træprop tørret ud og faldet ud, sådan at figuren i dag har et regulært hul i issen. Alle figurerne undtagen Anna Selvtredje er udhulede fra ryg-siden for at forebygge revner i træet ved udtørring.

Også et kalkmaleri med Skt. Jørgen må uden tvivl knyttes til et sidealter. Et sidealter indviet til Maria Magdalene er som nævnt omtalt i en skriftlig kilde fra 1345. Endelig nævnes Helligkorsaltret (også kaldet lægmandsaltret) i en skriftlig kilde fra 1510. De bevarede figurer og andre indikatorer for sidealtre er følgende:

1325?
Helligkorsaltret ved vestsiden af lektoriet

1420/1430
Gud Fader i sakristiet

1420/1430
Maria med barnet i sakristiet

Ca. 1500
Benedikt eller Bernhard i nichen øst for døren mellem kirke og sakristi

Ca. 1500
Anna Selvtredje på vestsiden af vestligste pille i kirkens nordside

1500/1515
Jakob den Ældre på dormitorietrappens østside

1520/1530
Pietà på vestsiden af vestligste pille i kirkens sydside

1520/1530
Smertensmand i sydøstkapellet

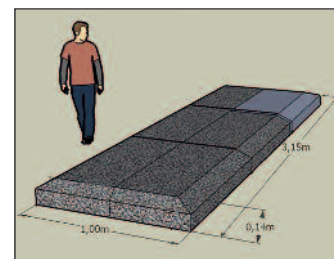
1510?
Skt. Jørgen/Georg på vestsiden af 2. pille i kirkens sydside regnet fra vest

Helligkorsaltret (1325?)

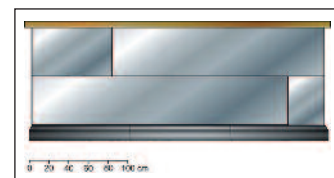
Dette alter var anbragt umiddelbart vest for skranken med lektoriet (se Kirkeblad nr. 27). Her afholdtes messer, hvor lægfolk havde adgang. Over altret fandtes det store krucifiks (se Kirkeblad nr. 19), som nu står på en bjælke i buen mellem kor og korsskæring. Altret må være etableret straks ved kirkebyggeriets afslutning omkr. 1325. Det er nævnt i en skriftlig kilde fra 1510: »Den hæderlige Dan-

nekone« Gunver Jensen i Koldkaad gav klostret kalk og disk foruden 14 rhinske gyl-den, en seng med sengeklæder og en gryde mod til gengæld at have adgang til messe i kirken og at få sit gravsted foran Vor Frues Alter (højaltret) eller Hellig Kors Alter.

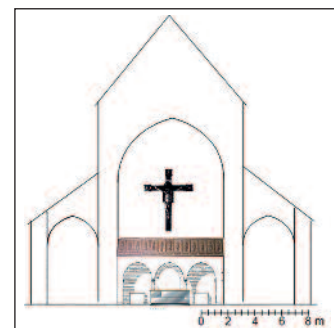
Konkrete spor efter hellig-korsaltret er måske til stede i form af fem stykker granit med skråkant, som sammen med et lignende, hypotetisk sjette stykke granit danner en sammenhængende flade på i alt 315 x 100 x 14 cm. Inden for skråkanterne er målet 307 x 92 cm. Stenene synes at være fremdraget ved restaurering i 1920'erne, hvor der blev afgravet indtil 60 cm opfyldning over kirkens oprindelige gulv. Her kan stenene som fundament for altret have ligget gemt, siden altret blev fjernet engang efter reformationen. Selve alteropbygningen har antagelig bestået af granitkvadre, idet de formodede fundamentsten ikke har de spor efter mørtel, som måtte forventes, hvis opbygningen var muret i tegl.

Sammentegnede granitstykker. Rekonstruktion af alterfundament. NTS del. 2010.

Alteropbygning af granitkvadre. Rekonstruktion NTS del. 2010.

Tværsnit af kirken set mod øst. Rekonstruktion med lægmandskrucifiks, lektorium og helligkorsalter. NTS del. 2018.

Gud Fader (1420/1430)

Figuren er 113 cm høj. Den viser Gud Fader siddende stift på sin trone. Det er en rest af en større figurgruppe kaldet en »nådestol«, hvor Gud Fader holder sin korsfæstede søn Kristus. Til gruppen har nok hørt en helligåndsdue, der har fulden et treenighedsbillede. Figuren har mistet begge un-

Gud Fader (1420/1430)

derarme, som har været tapet fast. Ansigtet, hvor næsen mangler, er klart og markant under kronen, som har mistet sine takker. Bortset fra krone og underarme er figuren skåret i ét stykke. Den er udhulet fra ryggsiden og tillukket igen med et træstykke, hvor forløb af hårstruktur og kappefolder er fortsat. Rudeformede smykkesten på kronen, det snoede bånd på brystet og bæltet er skulpturelt fremhævet. Egetræet er afrenset, men der er rester af oprindelig staffering: Gud Faders kjortel var engang rød med et mønster af gyldne rosetter, kjortlens søm fornedet og kappen (med blå for) samt kronen var forgyldt. Skæg og hår var engang gråt. Den nu synlige bemaling er sekundær. Figuren er anbragt ved nordvæggen i sakristiet.

Maria med barnet (1420/1430) Figurgruppen findes ved vestvæggen i sakristiet. Den er 73 cm høj, med enkelte rester af oprindelig bemaling. Maria sidder på en bænke, iført en kappe over en

lang højhalset kjortel. Bæltet er markeret skulpturelt. Måske har hun oprindeligt haft en gylden overkjortel. Maria har mistet venstre underarm og hånd, og næsetip og kronetakker samt det meste af fødderne mangler også. Der er en kraftig revne i hovedet. Jesusbarnet sidder på Marias højre arm med fødderne på hendes skød. Han er iført en lang kjortel. Han mangler venstre underarm og hele højre arm. Figurgruppen er skåret i ét stykke (bortset fra de manglende arme), udhulet fra ryggen og tillukket igen. Resterne af den oprindelige bemaling viser Maria med en blå kjortel og med en kappe, der udvendigt var forgyldt på rød grund og indvendigt havde blå for. Marias hår og Jesusbarnets klædning var forgyldt.

De to skulpturer, **Gud Fader** og **Maria med barnet**, er muligvis fra samme værksted som to skulpturer i Adelby (ved Flensborg), og de har stilistiske træk fælles med andre slesvigske træskærer-

Maria med barnet (1420/1430)

arbejder. Begge figurer har et udboret hul i issen efter fastspænding i en arbejdsbænk, og i et af disse huller fandtes i begyndelsen af 1900-tallet en relikviepakke bestående af nogle knogle- og papirstumper indpakket i rød silke.

Benedikt eller Bernhard (Ca. 1500) Figuren forestiller en abbed, formentlig Skt. Benedikt af Nursia eller Skt. Bernhard af Clairvaux. Mest sandsynlig i et cistercienser-

kloster som Løgum er vel Skt. Bernhard, der var en af cistercienserordenens hovedpersoner. Selve figuren er 130 cm høj, den står foran og under resterne af et alterskab med snoede søjler, der støtter en baldakin med fint udskåret stavværk. Skabet, som har været 155 cm højt, har haft sidevægge og for-døre. Figuren, der mangler en abbedstav i venstre hånd, er skåret i ét stykke træ bortset fra tilføjede hænder. Bemalingen, som er af nyere dato, dækker over ældre farvelag. Abbeden er iført abbedhue, munkedragt med skulderslag og vide ærmer samt spidse sko. Dragtens søm forned er smykket med firkantede perler mellem snoede bånd. Figuren er opstillet ved søndre korsarms gavlmur i en stor niche øst for døren ind til sakristiet. Skulpturen har træk fælles med flere vestslesvigske træskærerarbejder og stammer muligvis fra et værksted i Tønder eller Husum.

Skt. Benedikt eller Skt. Bernhard. Ca. 1500.

Anna Selvtredje (Ca. 1500) Figurgruppen viser Anna som Marias moder og Jesu mormor. Anna sidder på en stol, hvis sider er formet som stræbepiller med spir. Stolens ryg og bund er rester af bagklædning og bundbræt fra et alterskab. Anna er ikklædt hoved- og halslin, lang kjole og derover kappe. På højre side står Maria, iført kjole med dyb udskæring over en underklædning med rund halsudskæring. I venstre hånd bærer Anna det nøgne Jesusbarn. Gruppen er skåret i ét stykke træ bortset fra Marias højre arm (nu tabt) og Jesusbarnets arme (hvoraf højre er delvis tabt). Annafiguren (med flad, ikke udhulet rygside) er 98 cm høj, Mariafiguren 70 cm høj. Med den øvre vinklede afslutning, som er fra nyere tid, er gruppens højde 164 cm. Nyere staffering. Figuren er nært beslægtet med en Madonna-figur i Grarup kirke (ved Haderslev) og måske stammer begge figurer fra samme værksted. – Anna er ikke nævnt i Biblen, men blev alligevel en yndet skik-

Anna Selvtredje. Ca. 1500.

kelse i den katolske kirke. Hendes popularitet var stigende gennem 1300- og 1400-tallet, og hun blev optaget i den romerske helgenkalender så sent som i 1481. – Figurgruppen findes på vestsiden af vestligste pille i kirkens nordside.

Jakob den Ældre (1500/1515) Denne apostelfigur dateres sædvanligvis til 1450/1500, men den skal snarere

*Skt. Jakob den Ældre.
1500/1515.*

omtrentligt dateres til 1500/1515 på grund af træk fælles med de daterede apostelfigurer fra 1502/1514 på lektoriebrystningen ved pulpituret i nordre korsarm. Figuren, der er 65 cm høj, er placeret på dormitorietrappens østside. Figuren har de traditionelle attributter for Jakob den Ældre som pilgrimmenes helen: muslingeskal syet på

*Pietà.
1520/1530.*

den opbræmmede hat og tasken i rem over skulderen. Pilgrimsstaven i venstre hånd er ny, bogen i højre hånd er en attribut fælles for flere apostle. Apostlen er iført en folderig kappe over en fodlang kjortel samt spidse sko. Figuren var i en periode fra ca. 1864 til kort før 1920 monteret på lektoriebrystningen og havde da rødmalet

hår og skæg. Denne bemaling førte til den fejlagtige opfattelse, at figuren forestillede Judas Iskariot. Nuværende bemaling er nyere og dækker fuldstændigt den ældre overflade. Figuren er monteret på en ny konsol og en ny bagklædning med øvre vinklet afslutning.

Pietà (1520/1530) Den sørgende og forgræmmede Jomfru Maria sidder med Jesu afsjælede legeme, Skulpturen er monteret på en sekundær baggrundsplade med vinklet øvre afslutning. Maria er iført hoved- og halslin, en lang kjortel samt en kappe, der er trukket op over hovedet. Kristi sår er markerede, og tornekrone er meget kraftig. Figurgruppen, hvis totale mål 163 x 62 x 27 cm, findes på vestsiden af vestligste pille i kirkens sydside. Marias højde er 112 cm, Kristi legeme måler 100 cm i længden. Gruppen er skåret af ét træstykke, hvortil Kristi højre arm og venstre hånd er føjet. Under den nyere polykrome bemaling er der enkelte spor af original staffering. Denne

skulptur menes at være fremstillet i samme træskærerværksted som altertavlerne i Meldorf og Heide. Muligvis var værkstedet i Ditmarsken og måske netop i Meldorf eller Heide.

Smertensmand (1520/1530) Kristus som Smertensmand. Figuren, der findes i sydvestkapellet, er omkr. 133 cm høj. Den forpinte og udmattede Kristus sidder på et murstykke formet med muren med skarprykkede fuger. Tornekronen er med tykke snoninger, og lændeklædet har en bred flig på figurens højre side. På kroppen er der små indsnit, som har illustreret sår. Figuren har været lavet af flere stykker træ. Venstre ben og begge underarme blev skåret for sig og tappet fast på resten. Figuren er ret beskadiget, idet den mangler en del af næsen, begge underarme og højre fod. Den har tidligere været bemalet, men er nu helt afrenset bortset fra dimutive rester. Figuren er tilskrevet den navnkundige billedskærer Claus Berg i

Odense, skaberen af den storslæde altertavle i Odense Domkirke. Denne tilskrivning er dog ikke ubestridt.

Skt. Jørgen (Skt. Georg) (1510?) Kalkmaleri på vestsiden af 2. pille i kirkens sydside regnet fra vest. Billedet, der er meget dårligt bevaret, måler 190 x 103 cm.

Med sorte konturstreger og spredte områder udfyldt med rødlig farve tegnes en rytter med hævet sværd i højre hånd, sværdsmeden på venstre side. Han er iført en kofte med vide ærmer og dekorativt rødt forstykke. Hestens dækken er udsmykket med en bort af røde rhomber. På hestens bringe ses dekorativt seletøj med røde trekanter. Under hesten er der rester af dragen, som Skt. Jørgen dræber for at frelse prinsessen. Billedet dateres vekslende: o. 1400 og 1510.

Smertensmand. 1520/1530.

Skt. Jørgen (Skt. Georg). 1510 ?

Litteratur:

Danmarks Kirker, Bd. 21 (Tønder amt), s. 1095-1109.

Danmarks Middelalderlige Altertavler, Bd. 1, s. 690 ff.

Trinkert, Julia (2019): Die mittelalterlichen Ausstattungsstücke in Løgumkloster. *Analecta Cisterciensia* LXIX, 2019, s. 269-301.

Lille mosaik om kirke og gudstjeneste

Hvad er kirke?

Kirken er af væsen ikke en meningskirke, hvor man er enige om et sæt af verdensanskuelsesmæssige eller moralske og politiske meninger. Meninger har vi styr på, men kirken handler om mysteriet, som vi ikke kan indfange i begreber og meninger. Det handler om de uløselige spørgsmål, som vi ikke kan løse og have magt over.

Kirken er ikke en perifer institution i samfundet. Som kirken ligger midt i byen, er kirken en central institution midt i samfundet. Kirken er ikke en sekt for særligt troende mennesker. Den er ikke et lille samfund inden for det store samfund.

Kirken er med til at indvirke på den kollektive atmosfære i samfundet ved at kirkebygningerne, der ofte er udtrykfulde arkitektoniske mesterværker, ligger forholdsvis tæt spredt rundt i landet, så man søndag morgen næsten over-

alt kan høre kirkeklokke enten tæt på eller i det fjerne. Kirkerne giver byerne sjæl. Hvad var Danmarks byer uden kirkerne og domkirkerne? Hvad var København uden dens kirker – et Tivoli?

Hvorfor gå til gudstjeneste?

Gudstjenesten giver mest fra sig, hvis det bliver en vane eller en pligt at gå i kirke, principielt hver søndag. Man kan sige til sig selv, at jeg skylder at sige tak for den fuldstændigt overvældende gave, som livet er, bare én gang om ugen. Det er da det mindste, jeg kan være bekendt. Det fortælles, i Lukas-evangeliet, at Jesus engang helbredte 10 spedalske. En af dem vender tilbage for at takke Gud. Jesus spørger så. »Var der ikke ti, der blev runde?« (Luk 17,7). Man kan græmmes over at tilhøre så forhærdet et folk og få lyst til at sige undskyld til Gud. Gudstjenesten er en truet in-

stitution i dag. Den er ikke truet af modvilje og fjendskab, men af ligegyldighed og uvidenhed. Udefra er den truet af, at mange mennesker er ligeglade med gudstjenesten og helt overser dens betydning. Indefra er den truet af, at man vil popularisere gudstjenesten, uden at man har nogen klar viden om, hvad der er gudstjenestens formål og mening. Gudstjenesten trues af at blive reduceret fra at være et middel for ideologier. Hvis det sker, eller hvis vi lukker folkekirken og smider højmesse væk, vil det svare til at smide et uerstatteligt mesterværk væk.

Ovenanførte er citater fra bogen Gudstjenesten, Eksistensen, 2018, af den danske teolog Jakob Wolf.

Sten Haarløv

Kom til

Offentligt møde om gudstjenesten

Den danske højmesse, historisk og aktuelt belyst onsdag den 27. januar 2021 kl. 19.30 i Dormitoriet.

Menighedsrådet inviterer til et offentligt møde om gudstjenesten og mulige gudstjenestereformer onsdag den 27. januar kl. 19.30 i Dormitoriet.

Hans Christian Hein, rektor på Løgumkloster Kirke- og musikskole, vil indlede aftenen med et foredrag om den danske højmesse, historisk og aktuelt belyst. Herefter debat! Der bydes på kaffe og the i pausen.

Arrangør:
Klosteraftenuudvalget

Kirken 2020 - Corona

Året 2020 blev noget anderledes end vi nok alle havde drømt om, og dette uanset om vores drøm var et stort bryllup, en længe planlagt rejse eller blot vores kendte hverdag. Sidste år på denne tid hørte vi for første gang om Corona virus, men det var i Kina, og jeg tror mange tænkte 'det når ikke til os, vi har mere styr på det'. Det kom dog hurtigt nærmere, og i marts lukkede Danmark mere eller mindre ned. Danmark og kirken åbnede igen men ikke som før, vi er stadig pålagt nogle retningslinjer som skal følges, både for at passe på os selv, men ikke mindst også for at passe på alle andre.

Kirkebladet og kirkens program bærer også præg af Covid 19 retningslinjer. Vi prøver at planlægge og lave tiltag, der gør at vi kan afholde arrangementer. Men med meget kort varsel kan der komme nye retningslinjer, der gør at vi må aflyse

eller ændre noget, så vi vil gerne opfordre jer til at følge med på vores hjemmeside loegumkloster-kirke.dk eller på vores Facebook side: Løgumkloster kirke.

Personligt har det været specielt på den måde, at jeg skulle starte mit nye arbejde, men ikke kunne få lov at starte, da kirken var lukket. Da kirken igen åbnede, var det med en masse retningslinjer, som skulle overholdes. Hvordan gør vi det lige rent praktisk, så det stadig er muligt for menigheden at komme i kirke, og samtidig føle sig tryk. Personalet evaluerer løbende, hvordan vi gør det bedst, samt tilretter når der kommer nye retningslinjer. Jeg glæder mig til, at kirken igen kan fyldes helt, denne oplevelse har jeg stadig til gode.

Anja Ebsen
(kirketjener)

Man kan jo
altid være ked af...

- at kirkerne blev lukket ned
- at vi blev - og bliver - begrænset i meget af det, vi plejede at kunne gøre
- at kirkekaffen er afskaffet for tiden
- at konfirmationerne blev aflyst – og aflyst
- at, at, at....

Man kan også
glæde sig over...

- at vi bor i et land, hvor sundhedssystemet fungerer så godt, så langt de fleste af os overlever
- at vi igen kan komme i kirken og glæde os over rummet, ordene og tonerne
- at nedlukningen medførte, at næstekærlighed, omtanke, kreativitet og fællesskaber blev styrket

DRONA TANKER

- at tempoet blev skruet
lidt ned, og eftertanken
blev en mulighed
- at, at, at...

Elsemarie Dam-Jensen (MR)

*Det var ret underligt,
at kirken lukkede ned i en
tid, hvor mennesker
trængte til fællesskab
og savnede tryghed.
Men der var ikke noget
andet valg end at følge
påbuddet.*

*Heldigvis kom der hurtigt
muligheder på de sociale
medier incl. tv - både i
tekst og i billeder.*

*Der kunne jeg så opleve
at være en del af det kristne
fællesskab - selvom der var
en skærm imellem.*

*Godt da vi atter kunne mø-
des i Løgumkloster kirke.*

Lene M. Pedersen (MR)

DIAKONI – tjeneste og omsorg. Pludselig blev omsorg, og det at handle til den andens bedste, - at holde afstand, ikke give knus eller håndtryk. I mange tilfælde helt at undlade at mødes.

Det har været, og er en svær øvelse. For alle dem, der yder en indsats indenfor det diakonale arbejde, har det været en udfordrende periode. Hvad må vi? Hvordan skal vi handle?

Men alle har på hver deres måde, forsøgt at yde det de kunne indenfor rammerne.

I en periode var kirken helt lukket. Det synes jeg var en voldsom beslutning og noget svært at acceptere - men det var besluttet, og derfor måtte det respekteres.

Karen H. Andresen (MR)

*Jeg var meget ked af, at vi
kunne gå i byggemarked
og plantehandel, men ikke
kunne komme i kirken.*

Svend Rasmussen (MR)

For mig var det vildt udfordrende at blive mødt af en låst kirkedør og en seddel på lågerne til kirkegården, at jeg ikke måtte kontakte kirkegårdens personale.

En uvenlighed og en mangel på tilstedevær for mennesker i en svær tid, som for mig ligger langt fra det, som jeg mener kirken bør stå for. For mig er kirken, menigheden og kirkens personale en del af samfundets åndelige beredskab – som sygehuset, læger og sygeplejersker er på det fysiske område.

Helle Skaarup (MR)

Karen takker af

Corona-tiden med alt, hvad den har indeholdt af opdateringer, aflysninger m.m. indenfor det diakonale område, blev det dét, der fyldte mest i mine sidste måneder i menighedsrådet.

For to år siden blev jeg valgt til menighedsrådet. Det har været to gode år. Jeg har fået indsigt i og været en del af arbejdet omkring kirken. Jeg har stor respekt for det arbejde, alle de øvrige i menighedsrådet yder på hver deres område. Der bliver arbejdet med engagement og glæde. For mig var det det diakonale område, det der fyldte min tid. Jeg siger TAK til både de øvrige menighedsrådsmedlemmer, alle kirkenes ansatte og alle de frivillige, som jeg har mødt og lært at kende. Det har været en gave.

Jeg ønsker det nye menighedsråd tillykke med valget og deres virke for de næste 4 år. Forhåbentlig med færre Corona-udfordringer.

Med venlig hilsen
Karen H. Andresen

CORONA TANKER

Kirkegården informerer om Corona situationen.

Det startede med, at genansættelsen af medarbejderne blev udsat med lidt over en uge, og granet blev taget af en uge senere end beregnet. Stedmoderblomsterne blev plantet en uge senere end planlagt, men vi fik dem i jorden, det var ikke alle landets kirkegårde der fik det.

Den mistede uge blev langsomt indhentet i løbet af året ved ihærdigt arbejde fra medarbejderne.

Synes det værste ved dette er, at man ikke kan hilse ordentlig på de pårørende, med et godt gammeldags håndtryk. Det føles upersonligt, når vi ikke kan 'give hånd' til pårørende ved fremvisning af gravsted og urnenedsættelser.

Håber ikke, at folk føler, vi er blevet upersonlige, men at de ved, vi blot følger anvisningerne, hvilket er en selvfølge, men på det følelsesmæssige plan er det svært for os.

Hvis der skal findes noget positivt ved Corona, har det været, at vi har haft mange besøgende, og nogle helt andre gæster til kirkegården end normalt. Det er normalvis mange tyskere og hollændere, men i år var det danskere og særligt mange fra Sjælland. Som vi kan høre, er de meget begejstrede over, at vi egentligt har det så pænt her. Så danskerne har fået set og oplevet noget af Danmark, som de nok aldrig ville have oplevet, hvis vi ikke havde haft Corona. Nogle dage har der været så mange forstyrrelse af turister med spørgsmål, at

det daglige arbejde ikke kunne blive udført. Men glæden over den megen ros fra turisterne, gjorde at der på andre tidspunkter blev taget lidt hårdere fat.

*Christian Hansen
(kirkegårdsleder)*

Hvad er Sorggruppen, og for hvem?

Sorggruppen er en gren af kirkens diakoni, man kan også sige, at det er »kirken i arbejdstøjet«.

Sorggruppen her ved Løgumkloster kirke startede i 2017, og de frivillige, som var med til at starte gruppen op, er stadig en del af Sorggruppen. De er med mellemrum på kurser, samt holder sig opdateret via litteratur.

Som udgangspunkt mødes 3-6 deltagere hver anden tirsdag formiddag, sammen med de 3 frivillige, der er tilknyttet gruppen. Det sker også at vores præst Sten Haarløv kigger forbi. Mødet tager 1-2 timer, og der er som sådan ikke noget fast program. Man starter dog altid med en kop kaffe, hvor deltagerne kort præsenterer sig selv. Derefter snakker man om, hvordan det er gået siden sidst, og ofte er det ikke kun hos tovholderne, man finder støtte, men også hos de andre deltagere. Faktisk kan man opleve, at man kan gå direkte fra gråd til lat-

ter i nogle situationer. Det er vigtigt her at fremhæve, at alle har tavshedspligt, både de frivillige, men også de andre deltagere, så man ved, at det er trygt at betro sig.

Sorg er prisen man betaler for at have elsket.

Sorg bliver ikke forældet, men man lærer at leve med den. Behovet for at snakke, kan opstå på forskellige tidspunkter for hver enkelt, og derfor er gruppen åben, uanset om ens behov opstår umiddelbart efter, eller først kommer senere hen. Man deltager i det tempo, man selv har det godt med, og fortsætter så længe ens behov er der.

**At dele
sorgen med
andre, kan
måske gøre den
en smule lettere
at bære**

Sorggruppen er for alle fra Løgumkloster sogn og omegn. Der bliver startet nyt hold op, når der er 3 deltagere, og man behøver ikke at have tilknytning til kirken for at deltage. Hvis der henvender sig børn og unge, er vi behjælpelige med at formidle kontakt til en børne- og ungesorggruppe et andet sted i kommunen, hvis man ønsker dette.

Anja Ebsen

Kontaktpersoner, hvis man ønsker at høre mere, eller at deltage i en gruppe, er følgende:

Frivillig Reimer Post
Tlf. 30 91 45 54
repo1947@gmail.com

Frivillig Ellinor Martinussen,
Tlf. 25 78 39 77
ellinor@martinnussen.be

Sognepræst Sten Haarløv
Tlf. 74 74 47 47
steha@km.dk

Valget til menighedsrådet

den 15. september 2020 i Løgumkloster Forsamlingshus

Jeg er nyt medlem af menighedsrådet, hedder Ida Marie Krogh Skau, og bor med min familie i Søndergade, knap 200 meter fra Løgumkloster Kirke. Mit arbejdsliv foregår i Aabenraa, på Deutsches Gymnasium für Nordschleswig, hvor jeg underviser i fagene religion og musik. Folkekirken har været en del af mit liv, siden jeg var barn, og jeg glæder mig til denne nye opgave, fordi menighedsrådsarbejdet giver en mulighed for, både at arbejde med kirkens ydre rammer og strukturer og med indholdet og aktiviteterne.

Der mødte 73 sognebørn op til vores menighedsrådsvalg, det var meget glædeligt og viser den store interesse, der er for vores kirke liv her i byen.

Der blev lidt kø ved indgangen, men med stor afstand, fordi de nye regler foreskriver at alle skulle ses efter om de opfyldte kriteriet for valgret. Kriteriet for valgret er: medlem af folkekirken, bopæl i sognet, eller løst sognebånd hertil, fyldt 18 år, dansk indfødsret.

Der blev orienteret om valget og valgt ordstyrer, det blev Marianne Christiansen. Derefter var der forslag til kandidater. Der skal bruges 7 medlemmer for en 4-årig periode. Kandidaterne præsenterede sig.

Valgt blev:

Elsemarie Dam Jensen

Kjeld Outzen

Lis Emma Søvik

Svend Egelund Rasmussen

Helle Skaarup

Ida Marie Krog Skau

Dorthe Lindholm Olesen

Supleanter:

Jennifer Natascha Bosman

Carsten Tygesen

I den nye valgform var det stadig muligt indtil den 13. okt. at stille med en anden liste.

Men det positive ved den nye valgform er at alle, også mindretal ved valgforsamlingen, havde mulighed for at komme på listen. Ingen, der ønskede det, kan nu udelukkes fra en fælles liste.

Det nye menighedsråd begynder den første søndag i advent den 29. nov. 2020

*Formand for
valgbestyrelsen
Svend Egelund Rasmussen*

Jeg hedder Dorthe Lindholm Olesen, er 49 år og mor til tre.

Jeg er uddannet folkeskolelærer med linjefag i musik, religion og matematik - og har de sidste 3 år været ansat på Øster Højst Filialskole.

I fritiden fornøjer jeg mig som spejderleder hos de blå spejdere og løber i den lokale klub.

Kirkebladsredaktionen

ønsker alle sine læsere en glædelig jul

Barnet i krybben

Julesalme af

Inge Hertz Aarestrup, 2015

Musik af

Aksel Krogslund Olesen, 2015

Barnet i krybben
du himlenes Gud, fødes
som menneskesøn

Jesus Barnlille
hvem trøster din gråd, trøster
din kærlighedsvé

Stjernen som stråler
er lys fra dit blik, lyser
i midvinternat

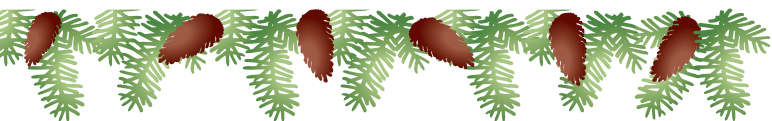
Vis os dit ansigt
du levende Gud, vis os
dit kærlighedsblik

Den som vil søge
af hele sin sjæl, finder
din krybbe til sidst

Jesus Barnlille
jeg knæler så dybt, knæler
du kærlighedssøn

Bethlehemsstjerne
du soleste sol, oplys
hver mørkeræd sjæl

Barnet i krybben
du himlenes Gud, fødes
som menneskesøn

Farvel Povl

Søndag d. 30. august lykkedes det endeligt at få sagt pænt farvel til Povl Søndergaard. Det blev nok et mere begrænset farvel, end hvis vi ikke stod midt i en Coronatid. Men vi er sikre på, at Povl havde en god dag alligevel.

Kong Frederik IX's klokkespil

Julemusik på Kong Frederiks IX's klokkespil

Kong Frederiks IX's Klokkespil har 49 klokker støbt i Holland af støberiet Petit & Fritsen, og blev indviet d. 19. august 1973 af Dronning Margrethe II. Grundet klokkespillets tekniske tilstand er det manuelle spil indstillet indtil videre, mens det automatiske spil fungerer som hidtil.

I lighed med sidste år er det automatiske spil også i år sat på julemusik i hele december måned. Ikke alene i forbindelse med de daglige spilletidspunkter kl. 8:15, 11:45, 15:15, 16:45, 18:15 og 21:00, men også ved en række særlige koncerter med indkodet musik.

Det finder sted i adventsweekenderne den 28. og 29. november, 5. og 6. december, 12. og 13. december og 19. og 20. december hver gang kl. 15:15 – 15:30.

Bestyrelsen håber hermed, at Kong Frederik IX's Klokkespil hermed kan være med at sprede lidt julestemning i den gamle klosterby.

Kong Frederiks IX's Klokkespil afventer en reovering og udvidelse til 61 klokker, der vil gøre det til Norduropas største klokkespil.

Kontakt til klokkespillet:

Jens Møller (formand)
Carsten Tygesen (næstformand)

Byens klokkespil blev etableret i 1973 og lyder såvel dagligt med korte melodier som ved koncerter på f.eks. festdage og helligdage.

Tårnet og klokkerne er med sin åbne konstruktion et smukt vartegn for byen; men også i høj grad udsat for vejr og vind. Efter en reparation i 1990'erne er det nu atter blevet nødvendigt med større arbejder på selve tårnet, klokkerne og spillemeknikken. Af sikkerhedsmæssige hensyn har der i nu længere tid været lukket for, at en klokkenist opholder sig i tårnet og spiller derfra, og der spilles derfor for tiden udelukkende på forhånd indkodede melodier og musikstykker.

Klokkespillets bestyrelse, der består af repræsentanter for kommunen og byens institutioner og foreninger, har i de sidste par år arbejdet på at klarlægge behovet for denne reovering. Der er blevet gennemført en række forunder-

søgelser af firmaet Rambøll for at fastslå omfanget af korrosion i tårnets konstruktion, herunder eventuelle problemer i klokkernes ophæng.

Tønder Kommune har bevilget et større beløb til at foretage disse grundige forundersøgelser, og når der inden længe foreligger en endelig rapport, vil der herudfra blive søgt fondsstøtte til en række forskellige arbejder på klokkespillet. Bestyrelsen prioriterer en samlet plan med udvendig reparation og en reovering af spillebord og -mekanik.

Der arbejdes på at reoveringen kan være færdig til 2023, hvor byen kan fejre 850-års jubilæum, og hvor klokkespillet vil kunne fejre sit 50-års jubilæum.

*På bestyrelsens vegne
Hans Chr. Hein, rektor
for Løgumkloster
Kirkemusikskole*

Advents- og julemusik

på Kong Frederik IX's Klokkespil

1. WEEKEND I ADVENT

28./29. november kl. 15.15

A. P. Berggreen:	Vær velkommen Herrens år
W. Gregersen:	Der er noget i luften
Bodil Heister:	Drillesang fra »Jul på Slottet«
Frankrig:	Født er himmelens kongesøn
Anne Linnet:	Lille Messias
England:	Ding Dong! Merrily on High

2. WEEKEND I ADVENT

5./6. december kl. 15.15

Daquin:	Nöel
Klug:	Den yndigste rose
Frankrig:	Født er vor Frelser
England:	Engle fra Guds høje himmel
J. Crüger:	Hjerte løft din glædes vinge
Tyskland:	Kling Glöcklein, klingelingeling
Guglielmi:	Du kære gamle julemand

3. WEEKEND I ADVENT

12./13. december kl. 15:15

Daquin:	Nöel II
Tyskland:	Ihr Kinderlein kommet
Trad:	Kom lad os nu på børnevis
Tyskland:	O du fröliche
J.S. Bach:	»Wachet auf« af Schüblerkoraler
E. Köhler:	Nu tændes tusind julelys

4. WEEKEND I ADVENT

19./20. december kl. 15.15

Hornemann:	Højt fra træets grønne top
Balle:	Det kimer nu til julefest
Berggreen:	Et barn er født i Betlehem
Gruber:	Glade jul, dejlige jul
Weyse:	Julen har bragt velsignet bud
Guglielmi:	Du kære gamle julemand

”
Kong
Frederik IX's
Klokkespil
ønsker alle
en glædelig
advents-
og juletid.

Grøn kirke

Onsdag d. 30. september havde Løgumkloster kirke besøg af Gorm Simon Skousen fra Grøn kirke. Kirkens 'Grøn kirke' udvalg består af sognepræst Sten Haarløv, kirkegårdsleder Christian Hansen, menighedsrådsrepræsentant Svend Egelund Rasmussen samt kirketjener Anja Ebsen.

Kirken er allerede Grøn kirke, men der følges løbende op, og nye tiltag kommer til.

Læsekreds vinter 2021

En kristen kulturradikals bekendelser

Det lyder som lidt af et paradoks. Kristen og kulturradikal er tit gået for at være hinandens modsætninger. Men Niels Brunse viser i sin lille nye bog, *Tro er ikke viden*, at en kombination i høj grad kan være en frugtbar position i det 21. århundrede. Niels Brunse (f. 1949) meldte sig ud af Folkekirken i gymnasiet, i 1997 meldte han sig ind i igen. Han siger selv, at det er ikke er, fordi han havde behov for at »alliere sig med reaktionære mørkemænd- og kvinder« (!). Men »jeg synes ikke længere, at betegnelsen 'kulturkristen' passer på mig. Jeg er snarere blevet en slags kristen kulturradikal« (s. 9). Han viser i bogen, hvad det betyder. Det, han vil, er at nedbryde falske og unødvendige barrierer (»stråmænd«) mellem kristendommen og oplyste mennesker i det 21. århundrede. Han indleder f.eks. bogen med at rydde et par vrangfo-

restillinger, »stråmænd«, af vejen, f.eks. at de såkaldte troende har brug for en »usynlig ven«, et fantasifoster, der kan hjælpe dem, der ikke tør eller magter at se virkeligheden i øjnene. Eller, at de troende er dem, som tror ganske bogstavelig på, hvad der står i Bibelen. Begge opfattelser er lige forkerte og fortegnede. M.a.o. foretager Brunse et tiltrængt oprydningsarbejde! Og han viser gennem 10 små kapitler, hvordan man som såkaldt kristen kulturradikal kan kaste et anderledes lys over klassiske begreber som tro, religion, magt, synd, bøn, Gud m.fl. – og gå i kirke »uden at skulle aflevere hovedet i våbenhuset« (14).

Bogen er let læst. Niels Brunse har i mange år arbejdet som forfatter, foredragsholder og oversætter, måske er han mest kendt for sine nye oversættelser af samtlige

Shakespeares skuespil til dansk, ligesom han har skrevet adskillige sange, hvoraf nogle er optaget i Højskolesangbogen, bl.a. »Godmorgen, lille land«.

Kom og vær med til at læse denne inspirerende og anderledes lille bog om kristendommen ifølge en kristen kulturradikal!

Første mødegang er onsdag den 13. januar kl 19.30 – 21 i Konfirmandstuen

Bogen *Tro er ikke viden*, af Niels Brunse, Eksistensen 2020, er på 90 sider og koster 120,-
Vel mødt!

Sten Haarløv

Bikers med jordbærhuer

i Løgumkloster Kirke

I årets løb er der mange rundvisninger i Løgumkloster Kirke for turister, refugiegæster, kursister på højskolen og mange andre grupper. Rundvisningerne foretages både af Tønder Egnens Guider og lokale kræfter fra byen og dens institutioner. Den første lørdag i september havde jeg fornøjelsen af en af de mere specielle rundvisninger. Det var et besøg af en gruppe frimurere på motorcykel! For at give kirkebladet læsere en fornemmelse af mangfoldigheden blandt de besøgende grupper, får I her en kort beskrivelse af den dags gæster.

Den danske arrangør, Bjarne Albertsen, har sendt en beskrivelse af gruppen:

Masonic Biker Danmark er et fællesskab for Frimurere, der nyder livet på og omkring motorcykler. Vi er ikke en traditionel klub eller forening – idet vi ikke har vedtægter eller titler.

Et rygmærke kan virke skræmmende, men blødgøres væsentligt, når vi tager hjelmene af og ifører os et andet vigtigt symbol - nemlig vores jordbærhuer. Det skaber altid en masse smil og spørgsmål, når vi fx holder på havnepladser etc., og folk ikke kan forstå kombination

nen af seje læderjakker med rygmærker og små nuttede jordbærhuer.

Alle yder et årligt bidrag, som går ubeskåret til Julemærkehjemmene. Herudover kommer der overskud fra vore aktiviteter og salg af mærker, jordbærhuer m.m. Dette overskud bliver ligeledes fordelt mellem julemærkehjemmene i Danmark.

Vi er mere end 170 brødre i dette fællesskab spredt over hele Danmark - og der er lignende fællesskaber i alle lande. Vi holder forbindelse med hinanden via Facebook-grupper.

Vi var 65 besøgende brødre ved kirken i Løgumkloster. Vi kom fra 6 forskellige lande i Europa.

De bikere, der besøgte Løgumkloster Kirke, kom fra Danmark, Norge, Sverige, Tyskland, England og Nordirland. Det var en meget interesseret gruppe, som havde mange spørgsmål til kirkens historie. Måske så og hørte nogle af jer dem, da de forlod Løgumkloster i kortetage gennem Storegade på vej mod Stevninghus, hvor de boede.

Elsemarie Dam-Jensen

Konserter

2020

Lørdag d. 28. november
kl. 20.00

Koncert i forbindelse
med Løgumkloster
Refugiums årsfest
Mallemuk
Arrangør: Løgumkloster
Refugium

Lørdag d. 5. december
kl. 16.00

Nordschlewigsche
Musikvereiniguns kor
Arrangør: Nordschlewigsche
Musikvereiniguns
Fri entré

Torsdag d. 10. december
kl. 20.00

Dreamers Circus
Arrangør:
Løgumkloster Refugium
Entré

Tirsdag d. 22. december
kl. 19.30

Julekoncert med Klosterkoret
Elsemarie Dam-Jensen,
direktion
Hans Chr. Hein,
direktion og orgel
Fri entré

Mandag d. 28. december
kl. 20.00

Festlig julemusik
Anna Maria Antonius
Wierød, sopran
Poul Skjølstrup Larsen, orgel
Fri entré

2021

Onsdag d. 13. januar
kl. 20.00

Poul Skjølstrup Larsen, orgel
Fri entré

Torsdag d. 28. januar
kl. 20.00

Sønderjyllands
Symfoniorkester
Anna Agafia Egholm, violin
Johannes Wildner, dirigent
Musik af Ravel, Beethoven
og Schubert
Dirigent: Florian Helgath
Arrangør: Sønderjyllands
Symfoniorkester
Musik af Ravel, Beethoven
og Schubert
Entré

Søndag d. 28. februar
kl. 19.30

Vindens Vej
Vindens Vej er en folkgruppe,
der synger sange og salmer
på dansk, inspireret af den
keltiske tradition.
Arr. Løgumkloster Refugium
Entré

Juleaftens gudstjenester 2020

Tirsdag d. 2. marts

kl. 20.00

Marie Stockmarr Becker,
bratsch

Ilaria Macedonio, cembalo

Johann Sebastian Bachs

Gambesonater

Fri entré

Søndag d. 14. marts

kl. 16.00

Herning kirkes drengekor

Charlot Rowan, dirigent

Fri entré

Der vil i år blive tilbudt en ekstra julegudstjeneste, således, at der i alt vil blive tre danske og en tysk julegudstjeneste den 24. december i Løgumkloster kirke:

Kl. 10.30

Kl. 13.00

Kl. 14.30 (tysk)

Kl. 16.30

I alle gudstjenester vil vi fejre julens glædelige budskab med de kendte julesalmer, julemusik, læsninger og en kort prædiken.

Under hensyn til de nuværende Coronaregler har menighedsrådet besluttet, at der ikke synges, såfremt antallet af deltagere ved gudstjenesten overstiger det max tilladte ved sang på 150.

I så fald varetages sang af et kor af kirkesangere. Der er plads til max. 200 i kirken uden sang.

Som bekendt fortsætter julefejringen over flere dage med julegudstjenester den 1. juledag og 2. juledag, begge dage kl. 10.30. Så også her er der mulighed for at fejre julens glade budskab.

Juleafslutninger i julen 2020

Desværre ser vi os nødsaget til pga. Coronasituationen i Tønder kommune at aflyse dette års juleafslutninger for børnehaver og dagplejer samt for skolerne i Løgumkloster.

Sten Haarløv

Kirkegården informerer om træfældning på kirkegården

Fredag den 25. september blev der på Løgumkloster kirkegård fældet 2 store gamle træer, som helt sikkert kunne havde fortalt mange spændende historier. Den ene var asketræet, som stod op af Mindestenen for faldne i krigen '14-18'. Træet er de seneste mange år blevet svækket mere og mere, og nu måtte det pga. sikkerhed fældes, hvilket vi

fik 'syn for sagen', da træet var råddent og hult helt nede under jordhøjen og et godt stykke op i stammen. Det andet træ er den store bøg, som stod på højre side ved indkørslen ind til kirkegården. Dette træ begyndte også for få år siden at blive mere og mere svækket og her i år, var det så godt som dødt. Da træet var fældet, kunne vi konstatere dødt

væv inde i stammen, og nogle steder råd og hulhed. Desuden kunne vi se en skade, som vi regner med stammer helt fra december orkanen i 1999. Træet var simpelthen flækket indvendig. Desuden fortalte skovningsfirmaet, at det flere steder i landet er gået ud over store gamle bøgetræer de seneste år, dette menes at være på grund af ekstreme

våde tidspunkter samt lange tørre somre, som bøgetræer har svært ved at klare.

Den sidste del af stammen som blev læsset på lastvognen, vejede 3 tons og 80 kg. (3080 kg.)

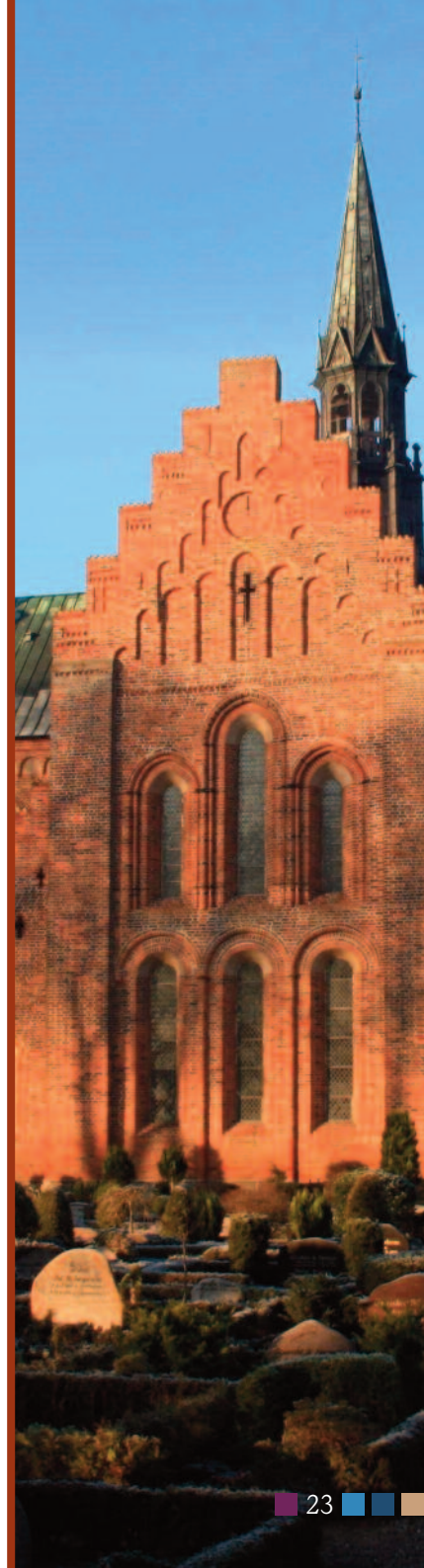
Der vil selvfølgelig blive genplantet nye træer, som vi, vores børn og måske oldebørn / tipoldebørn vil få meget glæde af.

Christian Hansen

Konfirmander

De nye konfirmander er startet på konfirmandundervisning, og første undervisnings dag bød blandt andet på sang, samt en cykeltur i dejligt vejr til Draved skov, hvor Marit Beckmann stod for 'find disse ting i skoven - bingo'

Klosteraftener

**Onsdag den 27. januar 2021
kl. 19.30 2021 i Dormitoriet**

Offentligt møde om gudstjeneste - Den danske højmesse, historisk og aktuelt belyst.

Menighedsrådet inviterer til et offentligt møde om gudstjenesten og mulige gudstjenestereformer onsdag den 27. januar kl. 19.30 i Dormitoriet. Hans Christian Hein,

rektor på Løgumkloster Kirkemusikskole, vil indlede aftenen med et foredrag om den danske højmesse, historisk og aktuelt belyst. Herefter debat!

Der bydes på kaffe og the i pausen.

*Arrangør:
Klosteraftenudvalget*

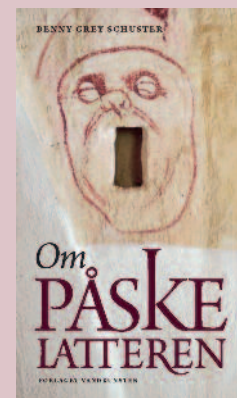
**Onsdag den 24. marts
kl. 19.30 i Dormitoriet**

v. Benny Grey Schuster

Om påskelatteren

Må man le i kirken? Spørgsmålet er mindst lige så gammelt som en længst glemt sydtysk tradition for at bringe menigheden til højlydt latter påskemorgen.

I 1518 udkom et skrift af Basels senere reformator, Johannes Oecolampadius, hvori fænomenet påskelatter for første gang beskrives - og kraftigt kritiseres. Med udgangspunkt i det gamle skrift giver foredraget en kulturhistorisk fremstilling af påskelatteren som en kirkelig praksis i senmiddelalderen med fokus navnlig på fæno-

menets eftervirkning i de følgende århundreder, hvor katolikker og protestanter stredes voldsomt om dens legitimitet.

Skænderiet om påskelatteren vil endvidere blive indsat i en generel overvejelse om latterens rolle i kirke og samfund, i teologi og filosofi, hvor det forsøges påvist, hvordan den almene vurdering af latteren har ændret sig radikalt over forbløffende kort tid. Fra en nærmest ubrudt tradition for mistanke og forbud nyder latteren nu så stor anseelse, at den i teologien er gået fra at være fordømt som djævelsk til at blive lovprist som himmelsk. Foredraget vil blive ledsaget af billeder.

Benny Grey Schuster

Kirkelige handlinger

Dåb

Anmeldes til sognepræsten senest 4 uger før dåben. Barnet navngives til kommunen forud for dåben. Barnets fødsel-/navneattest, forældres dåbsattester og eventuel vielsesattest medbringes. Navne og adresser på 2-5 faddere oplyses i forbindelse med dåbssamtalen med sognepræsten. For at være fadder skal man være døbt og mindst 13 år gammel.

Vielser

Aftales med sognepræsten i god tid inden vielsen skal foregå. Der medbringes dåbsattest og en prøvelsesattest, udstedt af kommunen tidligst 4 måneder før vielsen, som afleveres til sognepræsten sammen med navne og adresser på to vidner. Kirketjener kontaktes med hensyn til pyntning og det praktiske i kirken.

Begravelser/bisættelser

Dødsfald anmeldes til sognepræsten i det sogn, hvor af-

døde havde bopæl. Begravelsesbehandlingen og tidspunktet aftales med sognepræsten på begravelsesstedet. Dåbs- og vielsesattest anvendes til udfærdigelse af dødsanmeldelse. Kirketjener og kirkegårdsleder kontaktes med hensyn til ringning og det praktiske i kirken og på kirkegården.

Fotografering/ videoptagelse

Menighedsrådet har besluttet, at det ved dåb kan ske før eller efter gudstjenesten, og ved vielse ved ind- og udgang.

Kirkebil

Til alle ældre og dårligt gående. Man ringer selv til Agerkov Taxi tlf. 74 83 36 40 senest dagen før.

Aftensang i kirken

Hverdage kl. 17.30.

Ledes af repræsentant fra:

Mandag: Byen

Tirsdag: Højskolen

Torsdag: Refugiet

Fredag: IM/LM

Lørdag: Menighedsrådet

Onsdag - altergang

1. onsdag: Sognepræsten

2. onsdag: Sognepræsten

3. onsdag: Folkekirkens

Uddannelses- og Videncenter (FUV)

4. onsdag: FUV

5. onsdag: Sognepræsten

Tilbageblik

på årets høstgudstjeneste som grundet Covid 19 blev uden offergang og efterfølgende kirkefrokost, men vi håber det igen er muligt næste år.

Udstilling i Dormitoriet

Salmebogsprojekt

Bogen "25 Salmer« - er et samarbejdsprojekt i mellem præst Tine Illum, organist Søren Andresen, begge Sdr. Bjert kirke og billedkunstner Ken Denning, der også bor i sognet.

De til bogen valgte salmer, er primært udvalgt af Søren Andresen og Tine Illum.

Således har Tine Illum og Søren Andresen præsenteret de valgte salmer med en personlig begrundelse og afsæt. Ligesom de har placeret salmen i en kontekst.

Tine Illum har til hver salme forfattet en kort og personlig beskrivelse, der også indgår i bogen.

Illustrationerne i bogen, er forsøg på at beskrive salmens væsen - i forhold til såvel tekst som melodi. Forsøg der, ligesom Tine Illums tekster, er båret af en personlig fortolkning.

Der er, så at sige, tre fagligheder i spil. Tre fagligheder der diskuterer salmens udtryk.

Ikke med det formål at nå frem til et endeligt svar. Nærmere forsøg på at finde åbninger, veje og nye vink-

ler. Igen med afsæt i de forskellige fagligheder.

Således blander det religiøse aspekt sig med det kunstneriske. Det er et særdeles interessant rum at bevæge sig i forhold til billedkunsten. Også fordi der i begge afsæt,

er en stræben efter et rum, der ikke umiddelbart lader sig kortlægge og bringe i system.

Udstilling i Dormitoriet
marts – april

Sogneaften

I forbindelse med udstillingen afholder menighedsrådet i samarbejde med Løgumkloster Højskole en sogneaften torsdag d. 22. april kl. 19.30 i Løgumkloster Kirke.

Denne aften møder vi billedkunstner Ken Denning samt Tine Illum (præst) og Søren Andresen (organist).

Det bliver en sang- og foredragsaften med udgangspunkt i udstillingen og bogen "25 salmer".

Nærmere omtale i kommende kirkeblad.

Filmaften

Mælkekrigen vises i Den Gl. Biograf onsdag den 24. februar kl. 19. 30 – til nedsat pris

Et socialrealistisk drama!

Den nye islandske film Mælkekrigen er en ny klassiker! Filmen skildrer fint og af-dæmpet – og aktuelt! – hvordan man bedst som landligt lokalsamfund forhindrer affolkning og butiksdød. Mælkekrigen er Grímur Hákonarsons seneste film efter succesen 'Blandt mænd og får'.

Grímur Hákonarsons nyeste film 'Mælkekrigen' skildrer en sorgramt hverdagsheltindes kamp mod den lokale andelsforening. Den fortæller med lune, humor og følsomhed om islændinges berettigede frygt for en glo-

balisering, der udglatter markeder og tromler mennesker ned.

Fotograf Mart Taniel indfanger det betagende og ofte voldsomme islandske landskab i smukke billeder – og billederne skaber en meget sigende kontrast til hverdagslivet på gården.

Historien udspiller sig i samme tyndt befolkede natur som instruktørens forrige og er fortalt i samme to-

neleje – et sted mellem gammelmandsbrok og knastør humor! I filmen er, ligesom i Benedikt Erlingssons protestfilm 'Kvinde på krigsstien,' en modig og moden kvinde hovedpersonen og en torn i øjet på en organisation, der er mere optaget af profit end af de lokales velbefindende.

(jf. Wendy Ide, Filmmagasinet Ekko, juli 2020).

Dansk – tysk sommerfest ons. d. 16. juni 2021

I disse Coronatider er det ikke muligt at gennemføre forårets dansk-tyske præstegårdsaftener på traditionel vis. Desværre.

I stedet for er en ny og tiltalende idé født, nemlig at vi alle mødes til en sommerfest i Slotshaven ud for Glasgangen, det bliver med kaffebord, kage og andet godt onsdag den 16. juni kl. 15-17.

Elsemarie Dam-Jensen vil fortælle om de »De forbudte sange«, og vi vil både synge nogle af dem og af den nye Højskolesangbog, som til den tid er udkommet.

Så noter allerede nu dagen og tidspunktet. Nærmere besked om det fælles arrangement i det næste kirkeblad

*Venlige hilsener
Matthias Alpen og
Sten Haarløv*

Bibelman meditation

Den sidste torsdag i hver måned kl. 19.30-20.30
i Kapitelsalen, Løgumkloster Kirke.

I 2020: 26. november.

**I 2021: 21. januar,
25. februar, 25. marts,
29. april, 27. maj,
24. juni**

Stine Munch, præst ved Vor Frue Kirke, København, skriver om Lectio divina: »Det betyder guddommelig læsning eller åndelig læsning. Det er en måde at beskæftige sig med Bibelen på, hvor du lytter efter Guds personlige ord til dig. Traditionen stammer tilbage fra det gamle Israel, fra jødernes meditation. De læste teksten højt, gentagende, så de fik Guds ord ind i både krop og forstand. De lyttede ikke blot med de ydre ører, men også

på dybere niveauer. De kristne videreførte denne tradition, og i klostervæsenet kaldes den altså lectio divina. Lectio divina er fundet i den faste tro på, at når vi åbner Bibelen, møder vi den levende Gud. Det er en metode til at søge efter Biblens ord som en vej til at

åbne os selv for Gud og høre hans levende ord til os.«
Meditationerne ledes på skift af udvalgets deltagere: Lis-Emma Søvik og Helle Skaarup.

Læs mere på www.loegumklosterkirke.dk

Babysalmesang

I januar vil jeg igen stå for et hold babysalmesang sammen med Karen Brodersen, og jeg glæder mig. Vi måtte desværre igen i efteråret stoppe med babysalmesang før tid pga. covid19.

Babysalmesang er en lille hyggestund mellem forældre/bedsteforældre og den lille. En stund med sang, akustik, det smukke kirkerum og ro - en pause fra hverdagen.

Vi begynder med selve babysalmesangen, og slutter af med at hygge sammen med lidt sødt og noget at drikke.

Vi overholder selvfølgelig retningslinjerne og passer på hinanden.

Næste hold vil begynde torsdag den 14. januar kl. 10.00.

Hold jer ikke tilbage med at tilmelde jer enten til mig på tlf. 22 45 99 10 eller på mail kirkesanger@locusdei.dk.

Menighedsplejen

Besøgstjeneste

Er for alle, der føler sig ensomme, eller som har brug for en besøgsven at tale med. Besøgsvennen kommer på besøg hver 14. dag, hvor hun/han er klar til samtale, går en tur, følges ad til et kirkeligt arrangement, læse avis, synge m.m.

Kontakt Kirsten Louise Christensen, tlf. 22 34 44 78 eller Gunnar Nørby, tlf. 22 80 04 77

Vågetjenesten

Vågetjenestens formål er at være hos og yde støtte og hjælp til døende i de sidste dage.

Skulle nogen af læserne (m/k) have lyst til at være med i arbejdet, gerne med en tidligere plejefaglig baggrund, kan man henvende sig til sognepræst Sten Haarlov, tlf. 74 74 47 47. Vi kan sagtens være flere i gruppen.

Der er udformet en lille folder om Menighedsplejen, Vågetjenesten og Sorggruppen.

Den ligger forskellige relevante steder i byen.

Sorggruppe

Sorggruppen ved Løgumkloster kirke er en sorggruppe for voksne, som har mistet. Man mødes i konfirmandstuen ved præstegården, nye deltagere er velkomne.

Foldere ligger fremme, bl.a. i kirken og på biblioteket.

Kontakt Reimer Post, tlf. 30 91 45 54 eller sognepræsten, tlf. 74 74 47 47.

LØGUMKLOSTER KIRKE, ADMINISTRATION

Slotsgade 11,
6240 Løgumkloster
Tlf. 74 74 52 40
Mobil 22 17 62 40
locusdei@locusdei.dk
www.loegumkloster-kirke.dk

SOGNEPRÆST (KBF)

Sten Haarløv, Storegade 7
Tlf. 74 74 47 47
Træffes bedst tirsdag - fredag
mellem kl. 9-11
samt efter aftale.
steha@km.dk
Fridag: Mandag

SOGNEPRÆST

Heine Holmgaard
Kirkegade 27, Bedsted
Tlf. 21 77 44 93
heih@km.dk
Fridag: Mandag

KIRKETJENER

Anja H. Ebsen
Tlf. 22 17 62 40
kirketjener@locusdei.dk
Fridag: Mandag

KIRKETJENER - KIRKE- OG KULTUR- MEDARBEJDER

Mette Krabbe

ORGANISTER

Poul Skjølstrup Larsen
Tlf. 40 68 21 44
organist@locusdei.dk
Fridag: Mandag
Dennis Christoffer Bang Fick
Tlf. 23 43 31 72
organist@locusdei.dk
Fridag: Tirsdag

KIRKESANGERE

Maj-Britt Uhd Hansen
Tlf. 22 45 99 10
kirkesanger@locusdei.dk
Fridag: Mandag
Mahara Jacobsen
Tlf.: 27 64 19 92
kirkesanger@locusdei.dk

MENIGHEDSRÅDS- FORMAND

Se hjemmeside

SEKRETÆR

Se hjemmeside

KASSERER & KONTAKTPERSON

Se hjemmeside

KIRKEVÆRGE

Se hjemmeside

PRÆSTESEKRETÆR

Birgit Rode
Træffes mandag og torsdag
kl. 8.30-12.30
Tlf. 74 75 21 34
bir@km.dk

KIRKEGÅRDSLEDER

Christian Hansen
Mobil 40 84 24 94
kirkegaard@locusdei.com

LØGUMKLOSTER SOGNS MENIGHEDSPLEJE

Se hjemmeside

KOMMUNIKATIONSUDVALG

Sten Haarløv
Anja Ebsen (red.)

AFTENSANGSASSISTENTER

Maja Schmelling Andersen
Pernille Oltmann

MENIGHEDSRÅDET VED LØGUMKLOSTER KIRKE

Ved redaktionens afslutning er det nye menighedsråd endnu ikke sat.
Elsemarie Dam Jensen
Kjeld Outzen
Lis Emma Søvik
Svend Rasmussen
Helle Skaarup
Ida Marie Krogh Skau
Dorthe Olesen
Sten Haarløv (kbf)
Poul Skjølstrup Larsen (pers. repr.)

NORDSCHLESWIGISCHE GEMEINDE

Pastor: Matthias Alpen
Garvergade 14,
6240 Løgumkloster
Tlf. 74 74 33 33
luegumkloster@kirche.dk
www.kirche.dk

FOTOS

Lone Stidsen
Anja Ebsen
Povl Søndergaard
Frelle Petersen

Gudstjenesteliste

6. december kl. 10.30
Højmesse

2. søndag i advent
v. Sten Haarløv

6. december kl. 14.00
Tysk gudstjeneste

2. Sonntag im Advent
v. Matthias Alpen

13. december kl. 10.30
De Ni Læsninger

3. søndag i advent
v. Sten Haarløv og Matthias Alpen

20. december kl. 9.00
Morgengudstjeneste
m. altergang

4. søndag i advent
v. Heine Holmgaard

27. december kl. 10.30
Højmesse

Julesøndag
v. Karsten Nissen

2021

1. januar kl. 10.30
Højmesse

Nytårsdag
v. Sten Haarløv

3. januar kl. 10.30
Højmesse

Helligtrekonger søndag
v. Sten Haarløv

3. januar kl. 14.00
Tysk gudstjeneste

2. Sonntag n.d. Christfest
v. Matthias Alpen

10. januar kl. 10.30
Højmesse

1. søndag efter helligtrekonger
v. Sten Haarløv

17. januar kl. 10.30
Højmesse

2. søndag efter helligtrekonger
v. Sten Haarløv

24. januar kl. 10.30
Højmesse

Sidste søndag efter helligtrekonger
v. Sten Haarløv

31. januar kl. 10.30
Højmesse

Søndag septuagesima
v. Heine Holmgaard

7. februar kl. 10.30
Højmesse

Søndag seksagesima
v. Sten Haarløv
Kirkekaffe

7. februar kl. 14.00
Tysk gudstjeneste

Sexagesimae
v. Matthias Alpen

14. februar kl. 10.30
Højmesse

Fastelavnssøndag
v. Sten Haarløv
Tøndeslagning og fastelavnsskaller

21. februar kl. 10.30
Højmesse

1. søndag i fasten
v. Heine Holmgaard

28. februar kl. 10.30
Højmesse

2. søndag i fasten
v. Per Vibskov Nielsen

7. marts kl. 10.30
Højmesse

3. søndag i fasten
v. Sten Haarløv

7. marts kl. 14.00
Tysk gudstjeneste

Okuli
v. Matthias Alpen

14. marts kl. 10.30
Højmesse

Midfaste søndag
v. Sten Haarløv

21. marts kl. 10.30
Højmesse
Mariæ bebudelses dag

v. Heine Holmgaard

28. marts kl. 10.30
Højmesse

Palmesøndag
v. Sten Haarløv

Indsamling i julen

I kirken har vi tradition for, at der samles ind med klingpung eller i kurve ved udgangen. I år samles der i julen ind til Børnesagens Fællesråd, og med et lille bidrag fra alle, kan vi i Løgumkloster nå et flot resultat.

Man kan også benytte MobilePay på nummer 96854

Juleafslutninger:

Juleafslutningerne i Løgumkloster for både dagplejebørn og børnehavebørnene samt skolerne må desværre AFLYSES i år på grund af Corona forholdsreglerne.

Fredag den 18. december

Kl. 10.30 Weihnachtsfeier
Den Tyske Skole - Kirken

Juleaften:

Kl. 10.30 Juleaftensgudstjeneste
v. Sten Haarløv

Kl. 13.00 Juleaftensgudstjeneste
v. Sten Haarløv

Kl. 14.30 Heiligabend-
gudstjeneste v. Matthias Alpen

Kl. 16.30 Juleaftensgudstjeneste
v. Sten Haarløv

Juledagene:

Kl. 10.30 Juledag
v. Sten Haarløv

Kl. 10.30 2. juledag
v. Sten Haarløv

Børne-familiegudstjeneste:

Tirsdag d. 9/2 kl. 16.45

Tirsdag d. 16/3 kl. 16.45

Tirsdag d. 18/5 kl. 16.45

Kalender

Se omtale inde i bladet

Aftensang alle
hverdage kl. 17.30
- onsdag med altergang

Lørdag den 5. december
kl. 15.00
Koncert

Torsdag den 10. december
kl. 20.00
Koncert

Tirsdag den 22. december
kl. 19.30
Julekoncert med Klosterkoret

Mandag den 28. december
kl. 20.00
Koncert - Festlig julemusik

2021:

Onsdag den 13. januar
kl. 19.30
Læsekreds starter op

Onsdag den 13. januar
kl. 20.00
Koncert

Torsdag den 14. januar
kl. 10.00
og otte uger frem.
Babysalmesang

Onsdag den 27. januar
kl. 19.30
Klosteraften i Dormitoriet

Torsdag den 28. januar
kl. 20.00
Koncert -
Sønderjyllands Symfoniorkester

Tirsdag den 9. februar
kl. 16.45
Børne- og familiegudstjeneste

Onsdag den 24. februar
kl. 19.30
Filmaften i Den Gamle Biograf

Søndag den 28. februar
kl. 19.30
Koncert

Fra den 1. marts – 30. april
Udstilling i Dormitoriet

Tirsdag den 2. marts
kl. 20.00
Koncert

Søndag den 14. marts
kl. 16.00
Koncert

Tirsdag den 16. marts
kl. 16.45
Børne- og familiegudstjeneste

Onsdag den 24. marts
kl. 19.30
Klosteraften i Dormitoriet

Torsdag den 22. april
(aftenarrangement)
Sogneaften

Tirsdag den 18. maj
kl. 16.45
Børne- og familiegudstjeneste

**Bibelmeditation
i Kapitelsalen**
Den sidste torsdag i hver måned
kl. 19.30-20.30
(i januar dog d. 21.)

Se kalender på
www.loegumkloster-kirke.dk

Løgumkloster kirke
er også på Facebook

